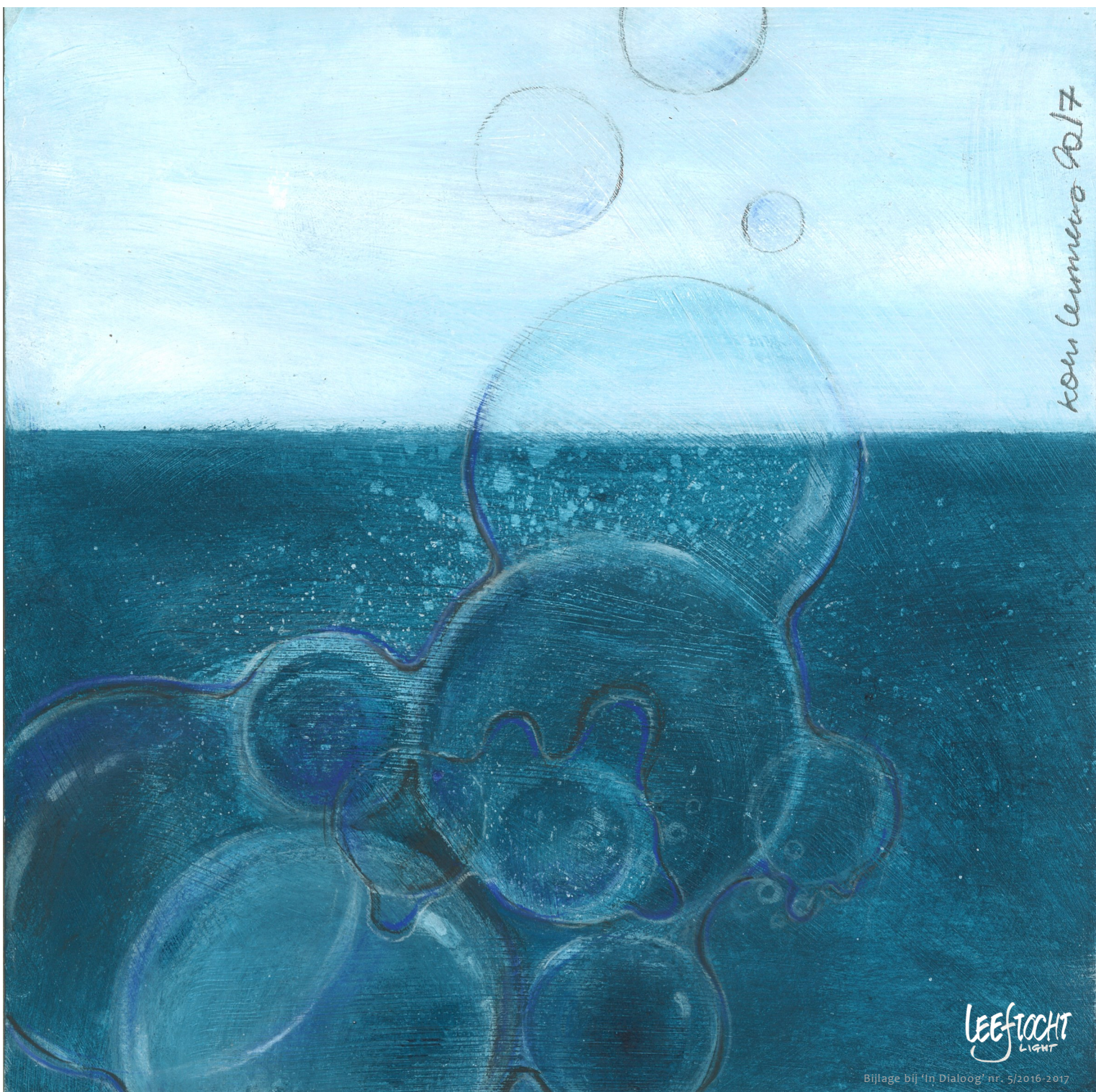

Kon Lammens 2017

LEEFTOCHT
LIGHT

Bijlage bij 'In Dialoog' nr. 5/2016-2017

WE GEVEN LES IN WIE WE ZIJN

Parker J. Palmer, Amerikaanse schrijver en onderwijsdeskundige (1939)

Veel is er in de loop der eeuwen nagedacht over opvoeding, vorming en onderwijs.

Wat is een onderwijzers? Wat is zijn taak?

Waarom kiest hij voor zo'n beroep?

Wie is hij / zij? Wie wordt hij / zij?

De slinger gaat en komt.

Inzichten groeien in de context van hun tijd.

In de eerste helft van de negentiende eeuw zette men in op een *algemene vorming* van onderwijzers en leerling.

Daarna verschoof het accent naar specialisatie, competenties en eindtermen. In een mondiale context gericht op economische groei, focuste men op *vaardigheden en technieken* en werd de opdracht alsmat complexer. Geen wonder dat een opiniestuk in De Tijd op 27 april 2015 blokletterde: "Maak van leraars geen Zwitserse zakmessen."

Intussen ging de overheid steeds meer wegen op het onderwijs. Vele structurele en inhoudelijke hervormingen zagen het licht ... En het einde van de 'modernisering' is nog niet in zicht.

Filosofen en pedagogen van vandaag maken zich sterk dat de persoon van de leerkracht het verschil maakt.

En er gaan opnieuw meer stemmen op voor een *algemene vorming in dienst van de samenleving*.

In de katholieke dialogeschool zetten we in op brede vorming, uitwisseling en verbinding. Op de vorming van de hele mens: hoofd, handen, hart én ziel.

Met Jezus van Nazareth als voorbeeldfiguur. In dialoog met andere levensovertuigingen.

Over verbinding leggen zegt Parker J. Palmer: "Goede leraren kunnen een complex netwerk van verbindingen weven tussen zichzelf, hun onderwerp en hun leerlingen, zodat hun leerlingen in staat zijn hun eigen wereld te weven ... Die verbindingen vinden ze in hun hart: de plaats waar verstand, gevoel en spiritualiteit samenkomen." (in *The Courage to Teach: Exploring the Inner Landscape of a Teacher's Life*)

De aarde zit vol grondstoffen: ertsen, edelstenen, olie, klei, katoen, wol, hout, gips, water, gassen ...

Ook het menselijk lichaam zit vol van dergelijke bouwstenen, zoals zuurstof, waterstof en koolstof.

Leeftocht neemt je mee, **DWARS DOOR ALLES HEEN**, – naar de diepte van de aarde en van de mens – en vindt er **ALLEMAAL SCHATTEN** van formaat.

September schittert en sprankelt als kristal, symbool voor **een open, brede kijk**.

In de diamantslijperij van oktober schaapt de onderwijzers levenslang geduldig aan zijn **eigen vorming**.

Liefdevolle nabijheid is als zijdezachte olie, als helende balsem, zegt november. Heel december zien we uit naar goud, symbool voor **authenticiteit en integriteit** die een wijze man ook ooit het kerstkind bood.

Januari is de maand van **dromen en idealen**.

Vederlicht als heliumgas, steken ze ook anderen aan. Midden in de koude wintermaand februari dalen we af tot in het binnenste van de mens waar het magma van zijn **bezieling** brandt.

Net als de natuur in maart, neemt de onderwijzers alle groeikansen te baat. Als een goede tuinman verzorgt hij kiemende **zaadjes**, kwetsbaar en broos.

En wie ruimte schept voor stille **verwondering en kritische vragen**, is een leraar van het zuiverste water.

Klei in mei linkt uiteraard naar **verbeeldingskracht en creativiteit**.

En bij het einde van het schooljaar is gips in juni teken van **verbondenheid**.

De onderwijzers die dit alles een plek proberen te geven, ademen **ZUURSTOF** in en uit.

En hij/zij geeft aan zijn collega's en pupillen door wie hij/zij ten diepste is.

Dwars door alles heen

Allemaal schatten

Wie ben jij?

Waar haal jij
je inspiratie?

Wat geeft jou
zuurstof?

Wanneer trap jij
op je adem?

Welke schatten
heb je 'in huis'?

Foto's: Mia Verbanck

maand	thema	beeld	Inspirerende gedachten
september	open, brede kijk	kristal	De voornaamste opdracht van de leraar is te kloppen aan de deur van de geest. <i>Rabindranath Tagore, Indiaas mysticus, dichter en onderwijshervormer (1861-1941)</i>
oktober	eigen vorming	diamant	De ziel in een lichaam is als een ruwe diamant, ze moet gepolijst worden, anders zal de glans nooit toonbaar zijn. <i>Daniel Defoe, Engels schrijver (1660-1731)</i>
november	liefdevolle nabijheid	olie	Aan de basis van het pedagogisch handelen, ligt het zien met je hart. <i>Janusz Korczak, Poolse kinderarts, pedagoog en kinderboekenschrijver (1879-1942)</i>
december	authenticiteit	goud	Blijf bij jezelf: authenticiteit oefent aantrekkingskracht uit. <i>Daniel Herrero</i>
januari	idealisme	helium	Ga nooit op reis zonder een koffer vol met dromen. <i>Dirk De Herder, fotograaf (1915-2003)</i>
februari	bezieling	magma	De middelmatige leraar vertelt. De goede leraar verklaart. De betere leraar toont aan. De ware leraar inspireert. <i>William Arthur Ward, Amerikaans schrijver (1921-1994)</i>
maart	kwetsbaarheid	zaad	Ik wil dat leraren kinderen op eigen kracht helpen groeien, zoals een tuinman een jonge plant. <i>Rabindranath Tagore, Indiaas mysticus, dichter en onderwijshervormer (1861-1941)</i>
april	verwondering en kritische zin	water	De functie van het onderwijs is om iemand te leren om intensief te denken en kritisch te denken. <i>Martin Luther King, Amerikaans dominee (1929-1968)</i>
mei	verbeeldingskracht en creativiteit	klei	Verbeelding is veel belangrijker dan kennis. Kennis is eindig. Verbeelding omvat de wereld. <i>Albert Einstein, natuurkundige (1879-1955)</i>
juni	verbondenheid	gips	Zonder basisvoorzieningen kan een mens niet leven, zonder verbondenheid kan een mens niet bestaan. <i>Ivan Boszormenyi Nagy, Hongaars-Amerikaanse psychiater en gezinstherapeut (1920-2007)</i>

Goed onderwijs staat en valt met de persoon van de leraar. Qua competenties kan hij nog zo geslaagd zijn, de onderwerpen kunnen nog zo goed zijn, maar als hijzelf geen gevoel heeft voor wat werkelijk van waarde is, blijft de leerling achter met los zand in zijn handen. Het is de leraar die de samenhang biedt en richting wijst, niet alleen door de inhoud en opbouw van zijn lessen, maar ook – en waarschijnlijk vooral – door de persoon die hij is.

*Lia van Aalsum, Spiritualiteit in het onderwijs.
Een handreiking, Eburon, Delft, 2011, p. 135-136*

Wortels die willen groeien, hebben een rijke voedingsbodem, zuurstof en licht nodig. Anders dreigen ze te verstikken en draagt onze boom minder vruchten.

*Hilde Crevits, minister van onderwijs,
op 17 september 2015*

Jaargang 33
startnummer

LEEFTOCHT
LIGHT

v.u. Andreas Janssens, Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Proviand voor onderweg
Een verademing voor onderwijsmensen
Maandelijks inspiratiebron
in de rubriek Leeftocht van
www.katholiekonderwijs.vlaanderen
Impressies zijn welkom op
identiteit_kwaliteit@katholiekonderwijs.vlaanderen

Elke mens is
een ruwe diamant
waarin een
schitterende briljant
verscholen is.

De omvorming
van ruwe delfstof
tot verblindende
schoonheid
voltrekt zich
geleidelijk aan,
met veel slijpen en
schaven,
met geduldige en
volgehouden inzet,
in kleine stapjes.

Vorming is nooit af.
Je groeit levenslang.

Onderwijsmensen zijn
geologen
die de bodem
onderzoeken.

Samen met hun
leerlingen
staan ze verbaasd
over de schatten die je
daar kan vinden
en ontdekken.

Samen onderzoeken en
cultiveren ze
de ruwe materialen
om verborgen
eigenschappen
tot hun recht te laten
komen.

In de katholieke
dialogeschool
integreren alle
onderwijsmensen
de grondstoffen van het
mens worden
in hun vakmanschap.
Om ze in dialoog te
brengen
met zichzelf,
met hun collega's,
met hun leerlingen.

Lieve God,
in het nieuwe schooljaar
zullen we proberen
als geologen af te dalen
tot bij onze binnenkant,
tot bij de kern van ons (onderwijs)menszijn.
We zullen de bouwstenen van onze identiteit van
naderbij verkennen.
Dan zijn we wat we doen.
En doen we wat we zijn.
Helpt Gij ons daarbij?
Amen.

LEEFTOCHT STELT ZICH VOOR

Leeftocht is een maandelijkse publicatie van
Katholiek Onderwijs Vlaanderen.

Leeftocht **is uit op** een gesprek
met de (onderwijs)mens,
gevat in een groot netwerk
van relaties met medemensen,
de samenleving en de wereld.

Leeftocht **spreekt** de onderwijsmensen **aan**
op de spirit van zijn bewogen bezig zijn,
in zijn persoonlijk leven
en in zijn professionele engagementen.

Leeftocht **laat zich inspireren**
door Bijbelse verhalen, in het bijzonder
door **Jezus van Nazaret**
en mensen die in zijn voetspoor gaan.

Leeftocht **denkt na** over de **eigen christelijke**
identiteit en gaat ook de **verbindende dialoog**
met andere levensovertuigingen aan.

Op een kritisch-creatieve manier **zoekt** Leeftocht
naar:

- een open en eigentijdse benadering,
- een verkennende en dynamische taal,
- herkenbare voorbeelden, meeslepende ervaringen,
sprekende (Bijbel)verhalen,
- sporen van God en het onzegbare Mysterie.

Leeftocht wil onderwijsmensen **wakker schudden**
en confronteren met zichzelf, anderen,
de samenleving, God.

Leeftocht **nodigt in alle vrijheid uit tot**
beziinning, verdieping, reflectie, uitwisseling én
gesprek.

In een wereld van verscheidenheid geeft Leeftocht
op die manieren **impulsen** aan de **katholieke**
dialogeschool.

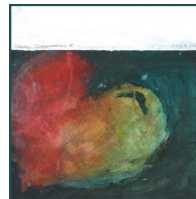
Reacties zijn steeds welkom op
identiteit_kwaliteit@katholiekonderwijs.vlaanderen

HET IS DE LERAAR DIE ERTOE DOET

De gelaatstrekken van de leraar worden het meest wezenlijk getekend door zijn diepere zijn. Ben ik vertrouwd met het hachelijke en gratuite gegeven dat ik er ben? Laat ik vragen bij mij toe als: wie ben ik eigenlijk? Waar kom ik vandaan? Waar ga ik heen? Waar geloof ik werkelijk in? Is introspectie mij vertrouwd? Durf ik met mijzelf te spreken over mijn vooroordelen? Sta ik stil bij momenten van dieper ontwaken? Durf ik na te denken over mijn bestemming? Hoe sta ik tegenover God? Ben ik blijven steken in infantiele projecties? Heb ik misschien voortijdig afscheid genomen van Hem? Laat ik mij leiden door modieuze opinies? Heb ik wel eens onbevungen geluisterd naar mensen die uit ervaring spreken? Ben ik in staat over deze dingen te spreken met een ander, met mijn collega's? Al deze vragen raken de identiteit van de leraar, zijn diepere visie en missie. (...) Ben ik voor anderen, voor mijn leerlingen, een toegang tot dat geheimzinnige gebied van de menselijke identiteit, de menselijke persoon? Open ik in mijn persoon een toegang tot de Bron?

Kees Waaijman (1942), karmeliet en spiritualiteitskenner in *Reflexief*, maart 2004

Een leven lang zoekt elke mens antwoorden op fundamentele vragen.
Mensen, boeken, films ...
kunnen je daarbij inspireren.
In je eigen cultuur en in die van anderen.
Als een geoloog graaf je steeds dieper,
op zoek naar zin en samenhang.
Die grondhouding, je spiritualiteit,
gaat **dwars door alles heen**.
Ze kleurt je hele mens zijn;
thuis, op school, in je vrije tijd.
Je ademt haar in en uit
zoals **zuurstof**.

Bij de cover: Leeftocht is zoals zuurstofbellen in water. Bruisend doorheen het blauwe, op naar het transparante blauwe van de hemel. Eerst broos wentelend als een luchtbel om dan open te spatten en een te worden met het onmetelijke van de voorbijglijdende lichten.
Zuurstof, bron van leven.